

ชื่อนวัตกรรม การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบแบบบูรณาการและมีส่วนร่วม... สู่เมืองทุ่งสงรู้สึภัยพิบัติอย่างยั่งยืน

สรุปสาระสำคัญของผลงาน (รวมทั้งระบุปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน และเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา 300 คำ

Please provide the brief summary of the initiative including the problem/challenges it addressed and the solutions that the initiative introduced

อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เมืองต้นน้ำลุ่มน้ำแม่น้ำตรัง ประสบปัญหาภัยพิบัติเรื่องน้ำ ได้แก่ น้ำท่วม และน้ำแล้ง สร้างความเสียหายแก่ประชาชนทุกปี โดยในปี 2549 ในเขตเทศบาลเสียหายถึง 250 ล้านบาท เทศบาลเมืองทุ่งสง จึงริเริ่มแนวคิดการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคในเมือง โดยแต่งตั้งเป็น “องค์การบริหารสภาชุมชนเมือง” เพื่อเป็นกลไกสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่เข้มแข็ง โดยได้ร่วมตัดสินใจกำหนดให้ภัยพิบัติน้ำเป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาเมือง

10 ปีที่ผ่านมา องค์การบริหารสภาชุมชนเมืองและเทศบาลเมืองทุ่งสง ได้บูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนของเมือง ในรูปแบบ “คณะกรรมการ” ภายใต้การนำของนายอำเภอทุ่งสง มีการทำบันทึกความร่วมมือระหว่างอปท. ในอำเภอทุ่งสง เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำ ทั้งด้านกายภาพและด้านสังคม ซึ่งเทศบาลฯ ได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายและผลักดันงบประมาณจากส่วนกลาง เพื่อนำมาขยายพื้นที่รับน้ำ เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ โดยสร้างอุโมงค์ร่วมคลองลอดใต้ถนนละแวกถึง จำนวน 2 แห่ง ก่อสร้างฝายมีชีวิต จำนวน 7 ตัว ที่สามารถกักเก็บน้ำได้ถึง 2,084,400 ลบ.ม. นอกจากนี้ ยังมีการจัดรูปที่ดินอย่างง่าย และการจัดการน้ำเชิงนิเวศ โดยการทำแผนที่น้ำ ผังน้ำ และนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติ ตั้งศูนย์เรียนรู้ลดโลกร้อน (Stop Global Warming Learning Center) และพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม สร้างเครือข่ายอนุรักษ์คลอง 4 สาย ขยายผลสู่การจัดการน้ำ แบบบูรณาการลุ่มน้ำแม่น้ำตรัง ส่งผลให้น้ำไม่ท่วมย่านการค้า หรือท่วมก็ไม่เสียหายร้ายแรง มาตั้งแต่ ปี 2550 จนถึงปัจจุบัน ทั้งที่ปริมาณน้ำฝน 24 ชั่วโมง ได้เพิ่มขึ้นจากปี 2549 มากถึง 3 เท่า คือ จาก 160 มม. เป็น 633.6 มม. ระบายน้ำได้เร็วขึ้น 2 เท่า จาก 48 ชั่วโมงเป็น 24 ชั่วโมง

1. วัตถุประสงค์ของผลงานและสาขารางวัลที่เลือก Objectives of the initiatives and selected categories

1.1 วัตถุประสงค์โดยรวมของผลงานคืออะไร What are the overall objectives of the initiatives? 200 คำ

วัตถุประสงค์ของผลงานนี้ คือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากอุทกภัย และภัยแล้ง คือ มีน้ำอุปโภค บริโภคตลอดปี และในช่วงวิกฤติอุทกภัย ก็ไม่ส่งผลเสียหายร้ายแรง ต่อเศรษฐกิจของเมืองทุ่งสง และส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคเกิดการยอมรับแบบฉันทามติในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

1.2 ผลงานสอดคล้องกับสาขารางวัลที่เลือกอย่างไร How does the initiative fit within the selected category? 200 คำ

ผลงานสอดคล้องกับสาขาที่ 2 การสร้างองค์กรแห่งความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเทศบาลเมืองทุ่งสง สร้างกลไกในการดำเนินการ 2 ระดับ คือ

1) จัดตั้ง “องค์การบริหารสาขามหานคร” เป็นกลไกขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาอุทกภัยควบคู่กับการบูรณาการ ทั้งในและนอกพื้นที่ ทั้งรูปแบบที่เป็นและไม่เป็นทางการ โดยมอบอำนาจให้ “องค์การบริหารสาขามหานคร” ทำหน้าที่รับฟังปัญหาความต้องการของประชาชนจากทุกชุมชนอย่างเสมอภาค ผลจากการประชุม “องค์การบริหารสาขามหานคร” ได้ตัดสินใจมีมติ เสนอปัญหาน้ำท่วมเป็นวาระท้องถิ่น บรรจุในแผนชุมชน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์เร่งด่วนไว้ในแผนยุทธศาสตร์นำไปสู่การร่วมตัดสินใจกับผู้บริหาร และเทศบาล จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหา “อุทกภัย” และประชาชน จำนวน 23 คน เสียสละที่ดินราคาสูง ให้เทศบาลขยายทางระบายน้ำให้น้ำไหลผ่านรวดเร็วขึ้น

2) บูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งนอกและในเขตเทศบาล และขยายผลทั้งลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำตรังตลอดจนองค์กรต่างประเทศ ทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2. ความสอดคล้องกับหลักการของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 Alignment with the 2030 Agenda 199/200 คำ

เทศบาลฯ สร้างความเข้มแข็งด้านความร่วมมือ ในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับนานาชาติในการจัดการน้ำ จนบรรลุความสำเร็จและส่งเสริมบริการสาธารณะด้านน้ำ ซึ่งสอดคล้องกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 ใน 4 เป้าหมาย ได้แก่

SDG 13 : การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เทศบาลใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระดับ เพื่อต่อสู้กับข้อจำกัดด้านงบประมาณและขอบเขตภารกิจ จนสามารถบรรเทาภัยพิบัติน้ำท่วมและน้ำแล้งได้อย่างเป็นรูปธรรม

SDG 17 : ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เทศบาลส่งเสริมความร่วมมือทุกภาคส่วนเสนอแนวทาง ปัญหาความต้องการในการพัฒนาเมือง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ในการขับเคลื่อนกิจกรรม ไปสู่การแก้ไขปัญหาของเมืองเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

SDG 11 : เมืองและถิ่นฐานมนุษย์อย่างยั่งยืน โดยลดมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจจากอุทกภัย ให้เมืองทุ่งสงมีความปลอดภัย มั่นคง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

SDG 6 : การจัดการน้ำและสุขาภิบาล โดยเพิ่มจำนวนแหล่งกักเก็บน้ำดิบ เพื่อป้อนสู่การผลิตน้ำประปา เพิ่มพื้นที่แก้มลิง เพื่อชะลอน้ำ จัดการน้ำอย่างยั่งยืน

3. ความสำคัญ Significant

3.1 ผลงานเกี่ยวข้องกับประเด็นการส่งมอบบริการของรัฐอย่างไร Please explain how the initiative has addressed a significant issue related to delivery of public services 200 คำ

ผลงานนี้เป็นการส่งมอบบริการสาธารณะด้านน้ำ ที่ช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตประชาชนในเมือง โดยช่วยแก้ปัญหาใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

น้ำท่วม : เมื่อเกิดอุทกภัยได้ลดเวลาในการระบายน้ำออกจากพื้นที่เมืองทุ่งสงจากเดิม 48 ชม. ในปีพ.ศ. 2549 เหลือเพียง 6 ชม. ในปี 2559-2560 จากปริมาณน้ำฝนสูงสุดใกล้เคียงกันทำให้มูลค่าความเสียหายลดลง คิดเป็นร้อยละ 81.47 ของมูลค่าความเสียหาย ปี 2549

น้ำแล้ง : จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 10,997 ครัวเรือนในเขตเทศบาลได้รับการน้ำประปาร้อยละ 100 แสดงถึงการมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ ไม่มีกรณีร้องเรียนเรื่องน้ำใช้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากมีการพัฒนาแหล่งกักเก็บและรองรับน้ำดิบเพิ่มขึ้น จากเดิม 1 แหล่ง เป็น 7 แหล่ง

องค์กรขับเคลื่อน : ระดับชุมชนขับเคลื่อนโดยจัดตั้ง “องค์การบริหารสภาชุมชนเมือง” ร่วมกับเทศบาลและประชาคมทุกภาคส่วน ระดับอำเภอทุ่งสงและลุ่มน้ำตรัง ขับเคลื่อนโดยเครือข่ายบูรณาการภาครัฐ เอกชนและประชาสังคม ภายใต้กลไกย่อยคือคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยแบบบูรณาการ ด้านสังคม และคณะกรรมการด้านกายภาพ บริหารจัดการน้ำของเมือง

3.2 ผลงานได้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือกลุ่มประชาชนอย่างไร please explain how the initiative has impacted positively groups of population within the context of your country or region 197/200 คำ

ผลงานนี้ นอกจากจะส่งผลประโยชน์ต่อประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลกว่า 30,000 คน แล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในลุ่มน้ำตรังอีกกว่า 571,264 คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาสในเมืองทุ่งสง ซึ่งจัดเป็น “กลุ่มเปราะบาง” รวมทั้งสิ้น 22,272 คน 4,240 ครัวเรือน แยกเป็น 8 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้ที่มีบ้านเรือนอยู่ใน 10 ชุมชนที่ติดคลองและแม่น้ำ 11,913 คน 3,105 ครัวเรือน , ผู้ประกอบการย่านการค้าในเมือง 3,561 คน 1,135 ครัวเรือน ผู้ป่วยติดเตียง 18 คน, ผู้ป่วยติดบ้าน 41 คน, ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) 3,747 คน , เด็กเล็ก (ต่ำกว่า 6 ปี) 2,341 คน, ผู้หญิงตั้งครรภ์ 168 คน ผู้พิการ 483 คน โดยเทศบาลฯ มีการสำรวจกลุ่มเปราะบางเพื่อจัดทำผังและแผนช่วยเหลือฉุกเฉินยามเกิดภัยพิบัติ และ ประสาน อสม.พร้อมทีมแพทย์และพยาบาลเข้าไปช่วยเหลือเยียวยาด้านสุขภาพอนามัย ทั้งก่อนระหว่าง หลังประสบภัย และร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) ในการดำเนินโครงการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยหลังประสบภัย ทำให้คนกลุ่มนี้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย

4.นวัตกรรม Innovation

4.1 ผลงานนี้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาบริบทประเทศและภูมิภาคอย่างไร Please explain in which way the initiative is innovation in the context of your country or region 200 คำ

ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาบริบทประเทศ/ภูมิภาค คือ ได้สร้างกลไกชุมชน ได้แก่องค์การบริหารสภาชุมชนเมือง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทุกชุมชนอย่างเสมอภาคและบูรณาการทุกภาคส่วน โดยใช้ 4 กลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ 1) การมีส่วนร่วม โดยการสร้างกลไกชุมชนองค์การบริหารสภาชุมชนเมือง 2) บูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบเครือข่าย ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ 3) การจัดทำฐานข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้ระบบธรรมชาติช่วยธรรมชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น และ 4) การสื่อสารทุกรูปแบบเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและจิตสำนึกของทุกภาคส่วนรวมทั้งนำหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วม ประสานงานทุกภาคส่วนมาใช้ในการอื่น ๆ เช่น แผนงาน IMT-GT โครงการพัฒนาศูนย์กระจายสินค้าภาคใต้ หุ่นส่ง ส่งผลให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจของ IMT-GT

4.2 ผลงานเป็นการริเริ่มใหม่ หรือปรับเปลี่ยนจากบริบทอื่นๆ อย่างไร please describe if the innovation is original or if it is an adaptation from other contexts (if it is known) 198/200 คำ

ผลงานนี้ เป็นการริเริ่มใหม่โดยเทศบาล ซึ่งเกิดจากการกำหนดนโยบายให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการบ้านเมือง มีการจัดตั้ง “องค์การบริหารสภาชุมชนเมือง” เป็นองค์กรที่มาจากประชาชนโดยตรง เพื่อที่จะประสานความร่วมมือควบคู่ไปกับสภาเทศบาล ผลจากการประชุมร่วมกันสภา ได้ตัดสินใจมีฉันทามติ เสนอปัญหาน้ำท่วม (อุทกภัย) เป็นวาระท้องถิ่น มีจัดทำแผนชุมชน เสนอต่อเทศบาล เพื่อแก้ปัญหา เพื่อให้เทศบาลนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์เร่งด่วนในการพัฒนาเทศบาล ซึ่งสภาองค์การบริหารชุมชนนี้ มีส่วนร่วมตัดสินใจกับผู้บริหารและสภาเทศบาล ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหา “อุทกภัย และภัยแล้ง” โดยอนุมัติการก่อสร้างอุโมงค์ร่วมคลองร่วมถนน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ การดูแลระบบโครงข่ายน้ำ จัดทำผังและแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม มีการบูรณาการทำงานทุกภาคส่วนเป็นคณะกรรมการ 2 ด้าน คือ ด้านสังคมและด้านกายภาพ ภายใต้ การนำของนายอำเภอทุ่งสง ขับเคลื่อนงานโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม โดยจัดทำเป็น “บันทึกความร่วมมือ” ระหว่างท้องถิ่นในอำเภอทุ่งสง เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมในการแก้ไขปัญหา

4.3 มีการใช้ทรัพยากรอะไรบ้างในการนำผลงานไปปฏิบัติ what resources (i.e.financial, human, material, or other resources, etc.) were used to implement the initiative 196/200 คำ

ในการนำผลงานไปปฏิบัตินั้น มีการใช้ทรัพยากรหลักๆ ได้แก่ เงิน คน และการหนุนเสริมด้านวิชาการโดยได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากหลากหลายภาคส่วน ดังต่อไปนี้

เงิน : ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐในทุกระดับ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ในการร่วมกันลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยทำให้การบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพ

มากขึ้น อาทิ อ่างเก็บน้ำ แก้มลิง ประตูลอยน้ำ อุโมงค์ร่วมคลอง ฝาย ฯลฯ รวมทั้งยังได้รับงบประมาณจากภาคธุรกิจเอกชน ผ่านโครงการพิเศษต่างๆ ในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และศักยภาพบุคลากร

คน : ใช้ทรัพยากรบุคคลจากเทศบาลฯ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งคนในชุมชน และนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่มีกำลังพลจำนวนมาก อาทิ เรือรบจากหน่วยทหารในพื้นที่ เพื่อมาช่วยในกิจกรรมหนักๆ เช่น การขุดลอกคลอง สร้างฝาย เป็นต้น

วิชาการ : เป็นส่วนสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติ โดยมีหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศที่สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการน้ำมาช่วยในการจัดทำแผน กำหนดรูปแบบการดำเนินงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

5 สามารถถ่ายทอดได้ Transferability 200 คำ

5.1 Has the initiative been transferred to other contexts? Please describe where and how

ผลงานนี้ ได้ถูกถอดแบบเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ผ่านการเข้ามาศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้ลดโลกร้อนทุ่งสง มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 โดยมีจำนวนผู้ที่ได้เข้ามาศึกษาดูงาน รวมทั้งสิ้น 25,868 คน โดยทุกโรงเรียนในสังกัดเทศบาล และอปท. อย่างน้อย 1 แห่ง ได้นำแนวคิดนี้ไปถอดแบบ ยิ่งไปกว่านั้น ยังได้ถ่ายทอดผลงานนี้ ผ่านการเข้าร่วมประกวดในระดับชาติ โดยได้รับรางวัลที่ 3 เรื่องการจัดการน้ำเชิงนิเวศด้วยฝายมีชีวิต รางวัล อปท.ที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี 2559 จากสำนักนายกรัฐมนตรี และรางวัลชนะเลิศหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 14 จังหวัดภาคใต้ เรื่อง การจัดการภัยพิบัติธรรมชาติในภาคใต้ของประเทศไทย

ส่วนการถ่ายทอดในระดับนานาชาตินั้น ผู้บริหารเทศบาลได้ใช้โอกาสที่ได้รับเชิญจากองค์กรต่างประเทศ ได้แก่ World Bank and Global Facility for Disaster Reduction and Recovery (GFDRR) ไปนำเสนอผลงานนี้ในเวที From Rebuilding to Risk Reduction and Risk Transfer: The World Bank's Expanding Role in Natural Disasters วันที่ October 8, 2008 ณ สำนักงาน World Bank กรุง Washington DC ประเทศสหรัฐอเมริกา

6 ความยั่งยืน Sustainability

6.1 ผลงานยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร Please describe whether and how the initiative sustainable 300 คำ

การดำเนินงานโครงการนี้มีความยั่งยืนด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประการแรก เป็นการแก้ไขปัญหาโดยความร่วมมือของทุกภาคฝ่ายอย่างเป็นทางการในรูปแบบของคณะกรรมการ ซึ่งมีผู้แทนของทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ในส่วนของภาครัฐได้ผ่านกระบวนการวางแผนพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ในส่วนภาคอื่นๆ ก็ได้ให้การสนับสนุนข้อมูลและเข้าร่วมวางแผน ตลอดจนร่วมดำเนินงานอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ ปี 2549 จนถึงปัจจุบัน และมีอำนาจหน้าที่ที่ดำเนินการอย่างเป็นทางการต่อไปในอนาคต

ประการที่ 2 นายกเทศมนตรีเมืองทุ่งสง และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองทุ่งสง ได้ให้ความสำคัญกำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในหน้าฝน และน้ำต้นทุนต่ำในหน้าแล้ง และได้แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติผ่านระบบแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี 2549 จนถึงปัจจุบัน รวม 53 โครงการ คิดเป็นงบประมาณทั้งสิ้น 382,050,974 ล้านบาท และในแผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ.2561-2564) มีโครงการดำเนินการ รวม 8 โครงการ รวมเงินงบประมาณตามแผน 359,188,347 ล้านบาท

ประการที่ 3 ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองทุ่งสงให้การสนับสนุนการดำเนินการด้วยดีมาโดยตลอด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนโดยตรง ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการได้มีประชาชนเข้าร่วมประชุม รวม 16 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 3,022 คน และเข้าร่วมกิจกรรมแก้ปัญหาน้ำท่วม รวม 36 ครั้ง 34,976 คน และเข้าร่วมอาสาก่อสร้างฝายมีชีวิตเพื่อแก้ปัญหายักษ์แล้ง 4,494 คน

ประการที่ 4 มีความร่วมมือกันในระดับลุ่มน้ำ โดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 47 แห่ง ในพื้นที่น้ำท่วมซึ่งในเขตพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชและตรัง ได้ร่วมกันจัดทำแผนบริหารจัดการลุ่มน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาให้ได้ครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ความร่วมมือนี้มีความต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน

6.2 ผลงานยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร ตามเวลาที่ผ่านไป Please describe whether and how the initiative is sustainable in term of durability in time 300 คำ

ผลของโครงการนี้มีความยั่งยืนใน 2 ระยะ ได้แก่

ระยะที่แรก ความยั่งยืนในด้านกระบวนการ ได้มีเครือข่ายที่ลงนามใน MOU รวม 21 เครือข่าย มีแผนแม่บทการบริหารจัดการที่ดินและน้ำที่สำคัญ 2 แผนงาน มีโครงสร้างขั้นพื้นฐานรองรับภัยพิบัติน้ำ 11 โครงการ มีแหล่งเรียนรู้ถาวร จำนวน 1 แห่ง โดยเทศบาลเมืองทุ่งสงได้จัดสรรงบประมาณประจำปีและงบสำรองจ่ายกรณีฉุกเฉินเป็นประจำทุกปี

ระยะที่ 2 ความยั่งยืนของผลลัพธ์ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ ก่อนดำเนินการมีมูลค่าความเสียหาย จำนวน 367,056,956 ล้านบาท ปัจจุบันหลังจากดำเนินการ มูลค่าความเสียหายลดลง 199,404,984 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 79.76 ลดเวลาน้ำท่วมจากเดิม 48 ชั่วโมง เหลือ 24 ชั่วโมง นอกจากนั้น ในประเด็นน้ำแล้ง ในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมามีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาน้ำอุปโภคบริโภคแต่อย่างใด

7 ผลกระทบ Impact

7.1 เคยถูกประเมินอย่างเป็นทางการหรือไม่ Has the initiative been formally evaluated , please describe how 200 คำ

เทศบาลเมืองทุ่งสงได้รับการประเมินผลงานอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานรัฐมนตรี รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประเภทโดดเด่น ในผลงานการบริหารจัดการน้ำด้วยฝายมีชีวิต ผลการประเมินได้รับรางวัลที่ 3 และจากสถาบันพระปกเกล้า ด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการเสริมสร้างเครือข่ายรัฐ เอกชน ประชาสังคม ได้รับรางวัล 3 ปีซ้อน รางวัลสูงสุดรางวัลพระปกเกล้าทองคำ ซึ่งเทศบาลเมืองทุ่งสงได้ดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยเน้นกิจกรรมที่โดดเด่น มีลักษณะต่อเนื่องให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงาน สะท้อนให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การดำเนินงานต่างๆ เห็นเป็นรูปธรรม มีการทำงานในลักษณะ Partnership มีการพัฒนากิจกรรมเดิมให้ มีความต่อเนื่อง ยั่งยืน ส่งผลให้การดำเนินงานการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ประสบความสำเร็จ คือ ความเสียหายลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2549 กับปี 2560

7.2 การประเมินกล่าวถึงผลกระทบของผลงานอย่างไร Please describe the outcome of the evaluation of the initiative 200 คำ

ผลการประเมินทำให้เทศบาลเมืองทุ่งสงได้รับรางวัล “พระปกเกล้าทองคำ” ใน 3 ประเด็น ดังนี้
มีความเป็นนวัตกรรม : ผลงานเป็นผลมาจากการบริหารงานที่โดดเด่น อาทิ ความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยพิบัติของเทศบาลเมืองทุ่งสงแบบบูรณาการ ฝายมีชีวิต ศูนย์เรียนรู้ลดโลกร้อน แสดงถึงการมีศักยภาพการบริหารและพัฒนาเมือง

ประชาชนมีส่วนร่วม : โดยการจัด “องค์การบริหารสภาชุมชนเมือง” ที่มาจากประชาชนทั้ง 20 ชุมชน ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือควบคู่กับสภาเทศบาล และฝ่ายบริหาร จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้ง

ความพึงพอใจของประชาชน : จากการประเมินความพึงพอใจของวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ (เอสเทค) ในการแก้ไขปัญหาหน้าท่วมเมืองทุ่งสงร้อยละ 70 สะท้อนถึงความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ของคณะผู้บริหารเทศบาล โดยเฉพาะในยามเกิดภัยพิบัติเรื่องน้ำ สามารถลดเวลาน้ำท่วมขังในเมืองลงได้อย่างชัดเจน รวมทั้งไม่มีปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำกิน-น้ำใช้ และสถาบันพระปกเกล้าใช้ผลการประเมินนี้ประกอบการประเมินข้างต้นด้วย

7.3 อธิบายตัวชี้วัดที่ถูกนำมาใช้ Please describe the indicators that were used 200 คำ

ในการพิจารณาให้รางวัลพระปกเกล้าทองคำแก่ผลงานใดๆ ของอปท.นั้น มีเกณฑ์พิจารณา 2 ลักษณะ ดังนี้

1.เกณฑ์ขั้นพื้นฐาน มีตัวชี้วัด คือ ต้องเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีกรณีทุจริตคอร์รัปชันหรือการฟ้องร้องที่เกี่ยวข้องกับทุจริต คอร์รัปชันอันเชื่อได้ว่ามีมูล และต้องปฏิบัติกิจกรรมด้านความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่กฎหมายกำหนด

2.เกณฑ์ขั้นนวัตกรรม มีตัวชี้วัด คือ

นวัตกรรม (Innovation) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และความโปร่งใส : เป็นกิจกรรมที่แตกต่าง โดยเป็นกิจกรรมใหม่หรือพัฒนากิจกรรมเดิมให้มีความต่อเนื่องยั่งยืน และยังมีเคยมีการปฏิบัติในแวดวงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีความหมาย (Meaningful Public Participation) : เป็นกิจกรรมการส่งเสริมหรือให้บทบาทของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ มิใช่เพียง การรับประโยชน์เท่านั้น

ความพึงพอใจของประชาชนต่อคณะผู้บริหาร (Citizen Satisfaction) : การเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร, เปิดเผยและโปร่งใสในการบริหารงาน, มีความน่าไว้วางใจ, จริยธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

8 ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม Stakeholder engagement

8.1 ใครบ้างมีส่วนร่วม ระบุบทบาท The 2030 Development Agenda puts emphasis on collaboration, engagement, coordination, partnerships, and inclusion, please describe what implementing and evaluating the initiative. Please also highlight their roles and contributions. 300 คำ

หน่วยงานและบุคคลสำคัญที่มีส่วนร่วมในการออกแบบ/นำนวัตกรรมนี้ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 5 ภาคส่วนหลัก ดังนี้

1) หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร : ออกแบบจัดทำผังและแผนที่น้ำ, กรมชลประทาน : ออกแบบและวางแผนบริหารจัดการน้ำทั้งระบบลุ่มน้ำ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อบริหารจัดการน้ำ, กรมโยธาธิการและผังเมือง : สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญในการจัดรูปที่ดิน, สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : สนับสนุนงบประมาณแบบให้เปล่า, เทศบาลเมืองทุ่งสง : ประสานรอบทิศและร่วมปฏิบัติ, นายประกอบ ตั้งสัจพงค์ วิศวกรโยธา : ออกแบบอุโมงค์ร่วมคลองแก้ปัญหาเรื่องการระบายน้ำและปัญหาการจราจร

2) องค์กรพัฒนาเอกชน ได้แก่ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย : เชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญจากทั้งในและต่างประเทศมาหนุนเสริมด้านวิชาการและเงินทุน, มูลนิธิไทยรักษ์ป่า กฟผ. : ร่วมออกแบบหลักสูตร และจัดทำค่ายเยาวชน,

3) เอกชนและภาคธุรกิจเอกชน ได้แก่ บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด : ออกแบบและสนับสนุนทุนในการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้, บริษัท SCG และ หจก.ผาทอง จำกัด : สนับสนุนการทำฝายมีชีวิต, บริษัท K Water ประเทศเกาหลี : ออกแบบศูนย์จัดการภัยพิบัติ และการใช้เทคโนโลยีในการจัดการน้ำ

4) องค์กรระหว่างประเทศ ได้แก่ GIZ : สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญวางแผนบูรณาการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ, IUCN : ความรู้ด้านวิชาการฯ

5) ชุมชนและสถาบันการศึกษา ได้แก่ องค์การบริหารชุมชน และ ชุมชน 20 ชุมชน : ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับประโยชน์ ,โรงเรียนสังกัดเทศบาล : จัดการเรียนรู้และ ถอดแบบโครงการไปปฏิบัติ , มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (สไใหญ่) : ร่วมวิจัยในพื้นที่ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ฯลฯ

9 บทเรียนที่ได้รับ Lesson learned

Please describe the key lessons learned, and any view you have on how to further improve the initiative 200/200 คำ

จากการดำเนินนวัตกรรมนี้มาอย่างต่อเนื่อง มีบทเรียนสำคัญ ดังนี้

กลไกสภาองค์การบริหารชุมชน ศักยภาพของแกนนำและผู้ประสานงานเครือข่าย การสื่อสาร ทุกรูปแบบ ร่วมกับการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดค่านิยมร่วมของพลเมือง และกลายเป็น วัฒนธรรมองค์กร นำมาสู่ความยั่งยืนในการดำเนินงาน

การประสานงานกับภาคส่วนทุกระดับถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ เนื่องจากมีภาคีความร่วมมือที่หลากหลาย ส่งผลให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนโครงการ ทั้งกำลังพล การช่วยเหลือ เชิงวิชาการ และงบประมาณจากหน่วยงานในระดับต่าง ๆ

การขุดลอกคลองโดยเครื่องจักรอย่างเดียว ทำให้น้ำแห้งขอดคลองในฤดูแล้ง จึงต้องทำฝายมีชีวิต เพื่อชะลอและกักเก็บน้ำไว้เป็นน้ำต้นทุนผลิตน้ำประปา ส่วนฤดูน้ำหลากกระแสน้ำจะล้นตัวฝาย ซึ่งตัวฝายจะสลายไปบางส่วนเพราะใช้วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น (ห้ามใช้เหล็กและปูนซีเมนต์) แต่ประโยชน์ที่ได้จากฝายมีชีวิต คือ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

กรณีมีพื้นที่เมืองจำกัด การทำอุโมงค์น้ำใต้ถนนเพื่อขยายทางระบายน้ำ สามารถแก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ